

БЕЛЕЖКИ ВЪРХУ ВРЕДНАТА НАСЪКОМНА ФАУНА НА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗЪ 1930 ГОД.

Отъ П. Чорбаджиевъ

Notizen über die schädlichen Insekten Fauna in Bulgarien während des Jahre 1930.

von P. Tschorbadjiev.

Leiter der Entomologischen Abteilung der Landwirtschaftliche Versuchs —
und Kontrollstation in Sofia,

Както и другъ пътъ сме отбелязвали, по отношение вредната ентомофауна на България презъ последнитъ нѣколко години се забелязватъ силни промѣни. Този фактъ, при развитието на растителната защита и засилване наблюденията въ тази посока, все повече изпъква. Сжществениитъ причини на това трѣбва да се търсятъ преди всичко въ промѣнитъ, които постепенно се извършватъ въ състава на културната площъ, диктувани отъ голѣмитъ економични и стопански промѣни въ живота не само на нашата, но и на всички страни, при които нѣкои култури по необходимостъ трѣбва да бждатъ силно ограничени, когато други трѣбва да се застъпятъ въ много по-голѣма степенъ. Всичко това въздействиува силно за промѣната въ биологичнитъ условия на множество вредни насѣкоми. Не по-малко важенъ факторъ за промѣнитъ въ вредната насѣкомна фауна се явяватъ и промѣнитъ, които се забелязватъ съ климата въ страната презъ нѣкои години. До като презъ 1927 и 1928 г. имаме силно сушеви и много горещи лѣта и силни зими, особено тази презъ 1928—1929 г., презъ 1929 и 1930 г. имаме умѣрено топли лѣта при слаби зими, съ умѣрена влажностъ пролѣтъ. Макаръ и временни, тѣзи климатични промѣни не можеха да не се отразятъ върху насѣкомитъ. Нѣкои видове се намѣриха въ благоприятни за масовото имъ появяване условия, други се ограничиха, но въ повечето случаи вреднитъ насѣкоми се поставиха при благоприятни условия и затова много видове изпъкнаха съ своето масово размножение. И годинитъ 1928, 1929 и 1930 могатъ да се характеризиратъ чрезъ увеличение на много отъ вреднитъ насѣкоми.

Споредъ събранитъ сведения, като най-вредни и съ най-голѣмо економическо значение насѣкоми презъ 1930 г. могатъ

да се отбележат следните 29 вида: мароканският скакалец (*Dociostaurus maroccanus* Thunb.), горският скакалец (*Barbitistes* sp.), тютюневият трипс (*Thrips tabaci* Lind.), различните листни въшки (*Aphidae*), сливовата щитоносна въшка (*Lecanium corni* Bché.), розовата щитоносна въшка (*Physokermes* sp.) *bulgarensis*? Боровата процесионка (*Thaumetopoea pityocampa* Schiff.), тютюневият молец (*Ephestia elutella* Hb.), ябълковият червей (*Laspeyresia pomonella* L.), сливовият молец (*Grapholitha funebrana* Tr.), гроздовият молец (*Polychrosis botrana* Schiff.), зърновият молец (*Sitotroga cerealella* Oliv.), житният бѣгач (*Zabrus tenebrioides* Goeze.), полският ковач (*Agriotes*), розовата златка (*Agrilus communis mokrzeckii* Obenb.), житната пиявица (*Lema melanopa* L.), люцерновият лисояд (*Phytodecta fornicata* Brüggm.), рапичният бръмбар (*Entomoscelis adonidis* Pall.), различните земни бълхи (*Phyllotreta*), граховият бръмбар (*Laria pisi* L.), лещения бръмбар (*Laria lentis* Fröl.), ябълковият цвѣтояд (*Anthonomus pomorum* L.), гърицата (*Calandra granaria* L.), малкият овощен бѣлояд (*Scolytus rugulosus* Ratz.), житният бръмбар (*Anisoplia austriaca* Hbst.), мѣхнатият бръмбар (*Epicometa hirta* Poda.), шведската муха (*Oscinis frit* L.), черешовата муха (*Rhagoletis cerasi* L.), и сливовата оса (*Hoplocampa fulvicornis* Klug.).

Презъ 1930 год. не можаха да се развиятъ въ такива голѣми количества, въ каквито се бѣха появили презъ 1928 и 1929 г., или съвсемъ се ограничиха следните видове: *Loxostege sticticalis* L. (ограничи се напълно), *Polychrosis botrana* (ограничи се частично въ нѣкои мѣста) *Sitotroga cerealella* (ограничи се значително), *Plagionotus floralis* Pall. (ограничи се напълно). Първитѣ 3 вида (пеперудитѣ) се ограничиха главно следствие развитието на тѣхнитѣ паразити. Причинитѣ за ограничението на последниятъ видъ *Plagionotus floralis* Pall., който презъ 1929 г. се появи масово по люцерната въ нѣколко пункта въ северна и южна България, останаха неразяснени.

Съ тенденция за масово разпространение се показватъ видоветѣ: цвекловият хоботникъ (*Botynoderes punctiventris* Germ.) и люцерновият хоботникъ (*Phytonomus* (*Hypera*) *variabilis* Hrbst.).

Листните въшки (*Aphidae*) вѣроятно, следствие на много слабата зима презъ 1929/1930 г., се срѣщаха въ необикновено голѣми количества, особено презъ пролѣтѣта и причиниха сериозни поражения на различни културни растения, отъ които най-много пострадаха младитѣ и срѣдновъзрастни овощни дървета и зеленчуцитѣ. Отъ последните най-голѣми повреди претърпѣха бостанитѣ и зелето. Сжщо така и зем-

нитѣ бълхи бѣха много разпространени. Отъ тѣхъ пострадаха главно цвеклото и зелето.

По отношение на появилитѣ се въ голѣми размѣри презъ годината вредни наѣжди по културнитѣ растения се организира масова борба срещу следнитѣ видове: мароканският скакалецъ (*Doclostaurus maroccanus*), горският скакалецъ (*Barbitistes* sp.), боровата процесионка (*Thaumetopaea pityocampa*), лозовиятъ молецъ (*Polychrosis botrana*), розовата златка (*Agrilus communis mokrzejki*), рапичниятъ брѣмбаръ (*Entomoscelis adonidis*), сливовата щитоносна въшка (*Lecanium corni*) и розовата щитоносна въшка *Physokermes* sp. Отъ химичнитѣ срѣдства се употребиха най-много парижка зеленина, карболинеумъ и препаратитѣ: майнцъ, тутокилъ и носпразенъ. Но въпреки водената срещу тѣзи неприятели масова борба, у насъ последната е въ своето начало и трѣбва още много усилено да се работи за нейното възприемане и въвеждане въ съответната степенъ.

Въ следващитѣ по-долу бележки се даватъ нѣкои сведения за появили презъ 1930 г. вредни наѣжди въз основа на лични наблюдения и на сведения събрани чрезъ ентомологичния отдѣлъ при Земл. опитна станция въ София.

Марокански скакалецъ, *Doclostaurus maroccanus* Thunb. И презъ 1930 г., както презъ 1929 г., масовото срѣщане на мароканският скакалецъ продължи и то въ обширни пространства. Сведения за него въ отдѣла се долучиха отъ следнитѣ мѣста: Казанлъшка околия; Харманлийско, при с. Прѣславецъ, масово (сведения изпратени къмъ 20. V.); Борисовградско, изъ цѣлата околия, но главно с. с. Любеново, Скобелево, Преславъ, Дебъръ, Езерово, Бодрово и Караджолово (15. VI.); Околността на Нова Загора; Станимашко, масово при с. Горни Воденъ; Ихтиманско, с. Вакарелъ, масово; Пловдивско, с. Голѣмо-Конаре, масово (15. VI.). Около Петричъ и с. Орманъ, Петришко, масово (8. VI.); Плѣвненъ, на мѣста масово (23. VI.); Тетевенско, с. Гложене, унищожени около 300 дек. ниви (съобщ. 23. VI.). Ябланица (Тетевенско), масово, 16. VI. 1930 г.; между с. Царъ Аспарухово и с. Горно Ботево, масово, забелязани къмъ 31. V.

Въ всички мѣста, кждето се бѣ появилъ мароканският скакалецъ се организира масова борба отъ страна на респ. държавни агрономи, като се употребиха известнитѣ препоръчани отъ ентомологичния отдѣлъ срѣдства, а именно: при млади ларви събиране и избиване съ помощта на платница или черги, а при по-възрастни ларви опожаряване въ хармани съ слама. По подробно по тѣзи два начина за борба съобщихме въ кн. V. на Известията на Бѣлг. Ентомол. Д-ство.¹⁾

¹⁾ Бележки върху нѣкои вредни наѣжди по култ. растения въ Бѣлгария презъ 1928 и 1929 година, стр. 68—69, 1930 г.

Горски скакалец, Barbitistes sp. — Този характерен за България скакалец през миналата (1929) година се появи масово в няколко пункта (Кеманларско, Карнобатско, Поповско, Преславско, Бѐленско, Харманлийско, Видинско и другаде). През тази година той се срѣщаше в много по-голям размѣръ и обхваща голяма част от гориститѣ области на страната. Сведения за неговото масово появяване се получиха от следнитѣ мѣста: Габровска околия, Севлиевско: с. с. Хирево и Рѣховцитѣ; Поповска ок.: с. Ковачевецъ, масово изъ джбовитѣ гори (15. V.); Ески-Джумайско, с. Далгачъ; Поповско, горскитѣ и овощнитѣ дървета масово нападнати (30. IV.); Преславско, с. Салманово и с. Златаръ, масово (6. IV.); Шуменско, с. Кьоклюджъ и с. Бояклу, умѣрено разпространенъ (23. V.); Нови-Пазарско: с. с. Писарево, Гьочери и Бебрене (25. V.); Горно Орѣховско, на няколко мѣста изъ околията (20. V.); Балбунарско, масово (20. V.); Търновска околностъ, гориститѣ мѣста и изъ лозята (4. VI.); Търновско, с. Пушево и с. Шемшево (9. V.); Казанлъшко, с. Енина (въ Ст. Планина); Ямболско, с. Тюркменъ; Харманлийско: с. с. Изворово, Черешево, Българска поляна и Главанъ; Сливенградско, (Сакаръ балканъ) и особено при с. с. Дервишка Могила, Кюстюньой и Дрипчево (19. V.). Айтосъ, (1. V.). Анхиалско, с. Ахлий (12. V.). Еленско, с. Калиново, листата на повечето дървета въ сечищата унищожени 25% (22. V.). Елховска; с. с. Голѣмъ-Дервентъ, Крушово, Вакъвъ, Каваклий и Ново Село; листата и пжпкитѣ на горскитѣ дървета силно повредени, като габъра се напада по-слабо (3. V.); Варна, околността (28. V.) и Козлуджа.

Споредъ всички тѣзи и други сведения и споредъ направенитѣ наблюдения, животътъ на горският скакалецъ (*Barbitistes sp.*) е следния: скакалеца като ларва се появява още презъ първата половина на априлъ, но вредата отъ него започва да се чувствува презъ края на априлъ и особено презъ май и продължава до началото на юний. Въ начало той живѣе на гнѣзда, както италианскиятъ и мароканскиятъ, но после се разпрѣсква на по-широко; храни се съ листата на по-младитѣ горски дървета или храститѣ и много рѣдко напада и земледѣлскитѣ култури, за които почти не е опасенъ. Яйцата си снася къмъ края на май и първата половина на юний, като ги заравя не много дълбоко въ земята (около 1 см.), тѣ презимуватъ и презъ априлъ се появяватъ младитѣ скакалци. При приближаването къмъ скакалеца той скача въ различни посоки, следствие на което, метода за изтрѣблението му чрезъ прогонване и събиране на купища въ хармани съ слама или съ черги, тѣй подходящъ за мароканскиятъ скакалецъ, не може да се приложи.

Въ мѣстата, кждето презъ годината скакалецътъ се появи масово, е водена масова борба чрезъ избиването му по

различенъ начинъ, но сж се срѣщали голѣми затруднения въ изтрѣблението му вследствие на буйната трева и невъзможността да се прогони изъ последната. Най-добро срѣдство се оказа изтѣпкването на скакалеца на самото мѣсто на излюпването му до като ларвитѣ сж съвсемъ малки и сж събрани на малки купчини, което може да се подпомогне и чрезъ стрѣсване на дърветата и храститѣ по които често ларвитѣ сж качени, а кждето скакалицитѣ сж струпани въ много голѣми количества, тѣ може да се напрѣскатъ съ нафтѣ или да се опожарятъ гнѣздата имъ.

Отъ химичнитѣ срѣдства би могло да се употрѣбятъ отровнитѣ примамки, но съ тѣхъ е необходимо да се направятъ предварително опити, за да се установи приемливостта на скакалицитѣ къмъ различнитѣ примамки.

Сливовъ щитоносна въшка Lecanium corni Vchė. Презъ годината тази въшка запази размѣра на разпространението си отъ предшествуващитѣ години.

Сливовата щитоносна въшка още като срѣдновъзрастна ларва се напада отъ единъ паразитъ отъ групата *Chalcididae*, който частично ограничава нейното разпространение.

Physokermes sp. (*bulgarensis*?) — Къмъ съобщението за разпространението и живота на тази въшка¹⁾ се установи и следното. Освенъ въ познатитѣ ѝ находища въ Карловско и въ с. Турия, Казанлъшко, презъ годината тя се констатира и по розитѣ при с. Чехларе, Чирпанско. Въ последното находище въшката е била умѣрено разпространена по бѣлата и червената рози и нападната отъ ларвата на лѣжехоботното бръмбарче *Anthrribus fasciatus* Forst.

Ларвата на това бръмбарче се промѣква подъ щита на въшкитѣ, храни се съ тѣхъ и въ сжщото мѣсто какавидира. При с. Дирилий, Карловско, се намѣри единъ твърде малкъ паразитъ отъ групата *Chalcididae*, който паразитира въ ларвата на въшката. Неговата възрастна форма се появява презъ втората половина на мартъ, като пробива щитчето и излиза навънъ.

Отъ изпитанитѣ различни срѣдства противъ въшката, като най-добри се указватъ различнитѣ карболинеуми, съ които трѣбва да се прѣскатъ розитѣ презъ невегетативниятъ периодъ на годината и следъ пълното отпадане на листата, като предварително се направи почистване на розовитѣ храсти, за да се отстранятъ всички слаби и заглѣхнали клони, които пречатъ за правилното извършване на тази борба.

Heliothis arnigera Hb. Тази космополитна и доста разпространена въ страната пеперуда, като неприятелъ у насъ е твърде малко известна и не проучена, при всичко че нейнитѣ гжсеници нападатъ множество културни растения.

¹⁾ П. Чорбаджиевъ. Цитир. статия, стр. 72 и 73, 1930 г.

Презъ годината, както презъ предшествашката 1829 година, презъ августъ и септември наблюдавахме нейнитѣ гжсеници отъ третото поколѣние по зрѣющитѣ кочани на царевицата около София и при с. Дирилий, Карловско, но по-често презъ последната година около София. Гжсеницитѣ бѣха проникнали при зрѣющитѣ зърна на кочана отъ къмъ връхната му частъ, като изяждаха напълно съседнитѣ зърна. На мѣста 10—20% отъ кочанитѣ съдържаха такива гжсеници и то обикновено по една. Повредитѣ на отдѣлни кочани достигаха до 10%. Необходимо е да се установи тази пеперуда, като неприятелъ у насъ, по кои културни растения тя напада и какво е нейното стопанско значение.

Тютюневъ молецъ, Ephestia elutelia Hb. Този молецъ е известенъ у насъ отдавна като неприятелъ на най-разнообразни хранителни вещества, особено на сухитѣ плодове, а сжщо така и на складиранитѣ сухъ тютюнъ, кждето се явява по-опасенъ. Споредъ направенитѣ отъ проф. С. А. Мокржецки наблюдения изъ нѣкои тютюневи складове въ страната този молецъ е доста разпространенъ. Но почти навсѣкжде неговитѣ гжсеници се атакуютъ отъ бракониди *Microbracon hebetor* Say. Последниятъ до известна степенъ регулира по-нататъшното разпространение на тютюневиятъ молецъ. Върху този въпросъ въ последно време работи ентомолога при отдѣла В. Григориевъ.

Царевична пеперуда, Pyrausta nubilalis Hb. Презъ годината я намѣрихме въ доста голѣмъ размѣръ по царевицата при с. Дирилий, Карловско; около 15—20% отъ царевичнитѣ стѣбла бѣха нападнати отъ гжсеницитѣ, но повредитѣ бѣха слаби (1—2%).

Отъ паразититѣ по гжсеницитѣ на царевичната пеперуда, освенъ познатитѣ *Microbracon brevicornis* Wesm. и *Lidella senilis* Meigen., по материалъ отъ Троянъ, се установиха още: ихнеумонида *Lymnerium alcae* Sach., възрастната форма на който се излюпи на 16. IV. 1930 г. и халцидида *Eulophus viridulus* Thomson, възрастната форма на който се излюпи на 1 и 3. V. 1930 г. Последниятъ видъ е установенъ чрезъ Dr Hans Sachtleben, който публикува по-подробни сведения за *Pyrausta nubilalis* и за нейнитѣ паразити въ България.¹⁾

Зърновъ молецъ, Sitotroga cerealella Oliv. Както и презъ 1929 г. този неприятелъ презъ разглежданата година отъ никжде не се отбѣлява да причинява по-голѣми поражения на складираната царевица, както презъ 1924—1928 година.

Розова златка, Agrilus communis mokrzeckij Obenb. Агрилусътъ, който напада маслодайната роза въ България,

¹⁾ Hans Sachtleben въ International Corn Borer Investigations Scientific reports, vol. III, p. 42—53, Chicago, 1930.

по-рано се приемаше по-погрешни опредѣления чрезъ нѣкои специалисти отъ Берлинъ като *Agrilus viridis* и ssp. *chryso-deres* var. *obtusus* и *rubicola*, а споредъ други отъ Лондонъ като *Agrilus foveicolis*. Обаче споредъ последнитѣ проучвания, направени отъ Dr I. Obenberger върху половитѣ отличия на бръмбари, получени отъ маслодайни рози отъ Казанлъшко той е новъ видъ, който I. Obenberger нарече въ честъ на проф. Мокржецки *Agrilus communis mokrzeckii* Obenb.

Споредъ събрани сведения и лични наблюдения този бръмбаръ презъ предшествашитѣ, както и презъ текущата години бѣ разпространенъ твърде много по маслодайната роза въ Карловско и Казанлъшко. Това наложи да се предприематъ известни мѣрки за неговото ограничение. Презъ началото на пролѣтътъ се организира масова борба въ Карловско и Казанлъшко чрезъ задължително изрѣзване и изгаряне на всички нападнати клонки на розитѣ. Тази мѣрка е допринесла значително за ограничението на бръмбара.

Люцерновъ листоядъ, Phytodecta fornicata Brüggen. Запази размѣра на разпространението си, както презъ 1929 г. и сериозно застрашава люцерната. За неговото ограничение се практикува въ широкъ размѣръ главно преждевременна и честа косидба на люцерната до като ларвитѣ сѣ още съвсемъ малки като откоса се прибира веднага.

Рапиченъ бръмбаръ, Entomoscelis adonidis Pall. Следствие ранното настѣпване на пролѣтътъ (1930 г.) ларвитѣ на рапичния бръмбаръ се появиха значително по-рано, отколкото презъ 1928. Още презъ първитѣ дни на мартъ и даже въ края на февруарий започнаха да се явяватъ ларви и стана необходимо да се прѣскатъ рапицитѣ. Борбата се водеше почти изключително съ химични сръдства, респ. стомашни отрови; такива се употрѣбиха парижка зеленина и препаратъ Майнцъ, но по причина на недостатъчното сръдства и късното имъ употрѣбение рапицата пострада силно. Повредитѣ се движатъ между 20—60% или сръдно 40% докато презъ 1928 г. тѣзи повреди бѣха сръдно 10%.

Тукъ включваме резултатитѣ отъ нѣкои лабораторни опити върху изпитвани химични сръдства противъ ларвитѣ на бръмбара направени въ ентомологичната лаборатория при станцията. Тѣзи опити макаръ и недостатъчни, могатъ да дадатъ известни указания за ефикасността на изпитванитѣ сръдства, по която причина намираме за необходимо да ги съобщимъ.¹⁾ (Вижъ таблицитѣ на следната страница).

¹⁾ Опититѣ сѣ извършени съ сътрудничеството на специалиститѣ при отдѣла П. Стойновъ и В. Чепишевъ.

Таблица 1

Ларви на рапиченъ бръмбаръ излюпени на 11.III, Пръскана рапица на 21.III.										
№ по редъ	Употрѣбено сръдство	Употрѣб. количество	брой на ларвиѣ	Изследвано следъ 24 ч.			Изследвано следъ 48 ч.			Забележка
				живи	мърт.	% на мърт.	живи	мърт.	% на мърт.	
1	Меденъ арсениаѣ	0.5%	50	35	15	30	8	42	84	
2	" "	1%	50	27	23	46	6	44	88	
3	Арзоколь	0.5%	50	16	34	68	0	50	100	
4	Парижка зеленина .	0.2%	50	9	41	82	0	50	100	
5	" "	0.3%	50	7	43	86	2	48	96	
6	Арзола	0.6%	50	21	29	58	4	46	92	
7	Майнецъ (прахъ) .	—	46	22	24	55	4	42	91	прашено
8	Майнецъ разтворъ	1%	45	23	22	51	2	43	96	
9	" "	1.2%	46	6	40	87	1	45	98	
10	Бариевъ хлоридъ	5%	50	27	23	45	20	30	60	
11	Перунъ	5%	50	0	50	100	0	50	100	
12	"	7%	50	0	50	100	0	50	100	

Таблица II

[illegible]

Джбова бълха, Haltica quercetorum Faurd. Този твърде разпространенъ въ цѣла срѣдна Европа видъ, до сега бѣ малко отбелязанъ у насъ като неприятель. За първи пѣтъ го е наблюдавалъ ентомолога М. Русковъ, масово по джба въ културитѣ източно отъ София презъ 1927 г. На сѣщото мѣсто, но въ много по-голѣмъ размѣръ го наблюдавахме презъ миналата година (1929 г.), но особено презъ настоящата. На отдѣлни огнища листата бѣха много силно нападнати и изсушени напълно, отъ което джба силно страда. По наблюденията ни, възрастнитѣ брѣмбари презимуватъ подъ шумата или въ пукнатинитѣ на кората; на пролѣтъ, следъ разлистването, брѣмбаритѣ се оплодяватъ и снасятъ яйцата си по долната страна на листата. Ларвитѣ скелтирватъ дълбоко листата, отъ което последнитѣ ставатъ кафяви, засъхватъ и се завиватъ. Къмъ срѣдата на юлий, ларвитѣ завършватъ развитието си, падатъ на земята и какавидиратъ подъ шумата, не дълбоко и най-често около дърветъ на джба. Младитѣ брѣмбари започватъ да се появяватъ къмъ 20—25. VII., но най-усилено това се забеляза (чрезъ събрани и проследени какавиди) къмъ края на юлий и първитѣ дни на августъ. Обаче частично се срѣщатъ какавиди и до срѣдата на августъ. Наскоро следъ появяването имъ, брѣмбаритѣ преминаватъ по листата и се хранятъ известно време. Старитѣ (презимувалитѣ) брѣмбари срѣцахме въ единични екземпляри и до срѣдата на юлий. За ограничението на този неприятель не сж употребени никакви срѣдства.

Обикновенъ цвекловъ хоботникъ, Botynoderes (Cleonus) punctiventris Germ. Този хоботникъ презъ предшествашитѣ нѣколко години се забелязваше по цвеклото само частично тукъ-тамъ и то главно въ сев. България, при всичко че той е единъ отъ най-опаснитѣ неприятели на цвекловитѣ плантации въ срѣдна Европа, Унгария и южна Русия. Презъ 1928 и 1929 г. той вече показва тенденция за масово разпространение; въ Свищовско, Врачанско, Пловдивско и Ново-Загорско брѣмбарътъ бѣше доста разпространенъ. Презъ разглежданата година при с. Конево, Ново-Загорско и при с. Драгомирово, Свищовско, на мѣста брѣмбърътъ се е появилъ масово и е причинилъ почти пълно унищожение на младото цвекло. Споредъ полученитѣ сведения, появяването на брѣмбаритѣ става презъ втората половина на априлъ и началото на май, тъкмо при поникването и появяването първитѣ листа на цвеклото, когато вредата е най-голѣма.

За борба съ този сериозенъ неприятель на цвеклото е препоръчено рѣчно събиране на брѣмбаритѣ, ограждане застрашенитѣ мѣста съ канавка (50 × 50 см.) и прѣскане съ парижка зеленина.

Phytonomus (Hypera) variabilis Hrbst. За пръв път този хоботникъ се забеляза като неприятелъ на люцерната въ малки количества при Чепино-Баня и при Пловдивъ презъ 1927 год. Презъ следнитѣ две години (1928. и 1929 г.) го отбелязахме на нѣколко мѣста значително разпространенъ. Презъ тази година (1930) той се отбеляза на нѣколко мѣста въ твърде голѣми размѣри, масово, а именно: при Пазарджикъ, (24.V.), с. Царско-село, Чирпанско (20.V.), Садово (2.V.), около с. с. Брѣстовица и Кричимъ, Пловдивско и Горно Джумайско. Споредъ последнитѣ сведения и нашитѣ наблюдения, този бръмбаръ е тъй засилилъ своето разпространение, че става вече единъ отъ опаснитѣ неприятели на люцерната въ страната, като на нѣкои мѣста той се явява почти по количество съ люцерновиятъ листоядъ *Phytodecta fornicata*. Brüggm.

За живота му малко знаемъ; споредъ беглитѣ ни наблюдения у насъ, той е следниятъ: бръмбарътъ зимува въ земята подъ шумата и на пролѣтъ снася яйцата си предимно презъ първата половина на априлъ, или малко по-късно, ларвитѣ се срѣщатъ най-много презъ втората половина на априлъ и първата половина на май, когато вредата отъ този неприятелъ се чувствува най-силно. Какавидирането се извършва най-усилено къмъ срѣдата на май. Младитѣ бръмбари се срѣщатъ презъ юний и по-късно. Какавидитѣ се намиратъ или между листата на люцерната, не далечъ отъ земята или на самата земя, въ сухата трева или по различни сухи растителни части; тѣ сж обвити въ рошавъ пашкулъ. Както бръмбаритѣ, така и ларвитѣ се държатъ твърде слабо за растенията и при леко разклащане на последнитѣ лесно падатъ. Повредата отъ ларвитѣ се състои въ скелетирване на младитѣ листа и прегризване на стѣблото, отъ което растението спира развитието си, а бръмбарътъ наранява дълбоко стѣблото. Необходимо е да се проучи биологията на този неприятелъ при мѣстнитѣ условия и да се уясни неговото стопанско значение.
